

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 16Rb054

Onderwerp

Evaluatie actieplan Werk en Inkomen "Iedereen die wil een kans met kansrijk gaat voor op kansarm en kansrijk verdient voor kansarm"

Beslispunten

Vast te stellen: de evaluatie actieplan Werk en Inkomen "Iedereen die wil een kans met kansrijk gaat voor op kansarm en kansrijk verdient voor kansarm", inclusief het bijgesteld actieplan 2017

Inleiding

Op 25 november 2015 heeft de gemeenteraad het actieplan Werk en Inkomen "Iedereen die wil een kans met kansrijk gaat voor op kansarm", na uitgebreide bespreking ervan in de commissie Burgers en Samenleving van 5 november 2015, vastgesteld.

Op basis van de "harde" randvoorwaardelijke bestuurlijke doelstelling de exploitatie van werk en inkomen structureel binnen de ter zake van het rijk ontvangen budgetten te realiseren, heeft de gemeenteraad middels vaststelling van dit actieplan Werk en Inkomen een aantal richtinggevende keuzen gemaakt m.b.t. de visie, de doelstellingen en uitvoeringskaders.

Een actieplan Werk en Inkomen was noodzakelijk omdat actuele financiële berekeningen medio 2015 lieten zien, dat zonder extra maatregelen en doelgerichte acties, louter op basis van bestaand beleid, ondanks de aankomende nieuwe verdeling van de rijksmiddelen, de gemeente Kerkrade wederom zou afsterven op een financieel nadelig exploitatieresultaat van werk en inkomen. De uitkomsten van genoemde berekeningen gaven aan dat 2015 voorlopig het laatste jaar zou zijn, dat budgettair voordelig kon worden afgesloten. Uitgaande van handhaving van het bestaande beleid en de destijds bekende gegevens van het Ministerie van SZW over het budget "inkomensdeel", werd een financieel nadeel in het jaar 2018 geraamd van bij benadering €1.900.000,-.

De doelgerichte acties en extra maatregelen zijn opgenomen in het actieplan Werk en Inkomen met de titel: "Iedereen die wil een kans" met "kansrijk gaat voor op kansarm". De uitvoering van het actieplan beoogt het geprognosticeerde financieel nadeel tijdig om te buigen. Omdat vele omstandigheden en externe ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op uitvoering van het actieplan en de realisatie van de financiële doelstelling, is uitdrukkelijk de z.g. "ceteris paribus" voorwaarde hieraan gekoppeld.

Gezien de omvang van de geraamde financiële doelstelling in 2018 alsmede de geringe bestedingsruimte die het participatiebudget overeenkomstig de ramingen destijds bood, heeft de gemeenteraad conform de voorstellen op 25 november 2015 gekozen voor een focus op het snel realiseren van financieel resultaat, door middel van een uit te voeren driesporenbeleid, te weten:

- 1) Het bevorderen en realiseren van een snelle uitstroom naar betaald werk van klanten die momenteel nog een uitkering ontvangen van de gemeente;
- 2) Het voorkomen van nieuwe onnodige instroom, door het filteren van de ingekomen nieuwe meldingen vanuit het uitgangspunt "streng maar rechtvaardig aan de poort";
- 3) Het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van inkomensvoorzieningen door nieuwe en bestaande uitkeringsgerechtigden.

Hieraan is toegevoegd de vierde doelstelling om de inzet op de doelgroep kansarme doelgroepen minimaal te continueren.

In het verlengde van de keuze van een snel financieel resultaat zijn de uitgevoerde acties en maatregelen uit hoofde van dit actieplan ingevolge de uitstroomdoelstelling vooral en met name gericht geweest op de klanten die het meest kansrijk en gemotiveerd zijn met een grote eigen inzet weer snel een betaalde baan te vinden (klanten die willen). Klanten met een vooraf ingeschatte geringe noodzakelijke individuele ondersteuning door de gemeente (lage kosten) en met een relatief hoge kans op snelle en duurzame

uitstroom (kansrijk, snel financieel rendement), zijn in de prioriteitstelling voorgegaan op klanten waarvan het re-integratietraject vanwege de afstand tot de arbeidsmarkt veel langer duurt en dus kostbaarder is.

Ondanks de sterke financiële focus op de doelstellingen van het plan en de dientengevolge prioritaire aandacht voor de klanten dichtbij de arbeidsmarkt, was er ook steeds oog voor de mensen die verder afstaan van de arbeidsmarkt. Uiteraard was deze aandacht gezien de genomen besluiten beperkter en vooral gericht op de mensen uit deze doelgroep die gemotiveerd zijn en echt “willen”. Afgesproken is dat zodra de gekozen aanpak en uitvoering weer financiële ruimte genereert binnen de budgetten, deze financiële mogelijkheden worden gebruikt en aangewend om meer aandacht aan de kansarme doelgroepen binnen de bijstand te schenken. De door de kansrijke klanten verdiende financiële ruimte wordt dan ingezet voor de meer kansarme doelgroepen.

Nu na evaluatie van het eerste uitvoeringsjaar van het actieplan en de laatste berekeningen blijkt dat de financiële doelstellingen ruimschoots in het jaar 2016 zullen worden gerealiseerd, wordt proactief intern reeds nagedacht over mogelijkheden hoe op een succesvolle manier kan worden bijgedragen aan het realiseren van de participatie doelstelling van alle participatieklanten en met name de meer kansarme doelgroepen. Omdat de doelgroep kansrijke klanten, overeenkomstig de gemaakte afspraken in het eerste actieplan, inmiddels volledige in beeld en beheer zijn, gaat vervolgens de aandacht, voor wat betreft de doelstelling uitstroom naar betaald werk, uit naar de groep kansarme klanten met de hoogste kans op toch nog een succesvolle uitstroom uit de uitkering (trede 3 en 4 van de participatieladder, zie bijlage 1).

Door middel van het pilotproject “iedereen in beeld” is op basis van uitgevoerd onderzoek aanvullend op eerder uitgevoerd onderzoek, reeds een nog meer gedetailleerd inzicht verworven van de kwaliteiten, mogelijkheden en beperkingen van de klanten uit deze laatste doelgroep.

Voor wat betreft de participatieklanten op de laagste treden van de participatieladder worden de mogelijkheden die de samenwerking met Samen Leven biedt in termen van het bieden van werkplekken en takenpakketten incl. begeleiding onderzocht.

Doelstelling

Op basis van de eerste evaluatie van de uitvoering van het actieplan 2016, over de verslagperiode 1 januari 2016 tot 1 september 2016, komen tot een bijgesteld actieplan 2017 met nieuwe en aangepaste doelstellingen, acties en maatregelen.

Argumenten

Het succesvol gebleken driesporenbeleid wordt op grond van de opgedane ervaringen en bevindingen gecontinueerd. Dat betekent dat de drie beleidslijnen: “bevorderen van snelle uitstroom kansrijke groepen”, “filteren en brede beoordeling van nieuwe instroom” en “voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik” in 2017 worden voortgezet.

Aanvullend wordt, nu de kansrijke doelgroepen gedetailleerd in beeld zijn, ingezet op de realisatie van de participatiedoelstellingen van de participatieklanten, die tot op heden nog weinig aandacht konden krijgen, zoals de doelgroep oudere participatieklanten alsmede de meer kansarme doelgroepen. Dit enerzijds met het oog op het realiseren van een mogelijke kans op uitstroom naar betaald werk (klanten met doorgroeikansen) en anderzijds ten behoeve van het realiseren van voldoende sociale activeringstrajecten in de eigen wijk en buurt (klanten zonder doorgroeikansen).

Kanttekeningen

Voorliggend bijgesteld actieplan 2017 is na uitgebreide evaluatie van de uitvoering van het actieplan 2016 gedurende genoemde verslagperiode tot stand gekomen. Aanvullend zijn de nieuwe doelgroepen, acties en maatregelen in het actieplan 2017 bepaald op basis van de eerder gemaakte afspraken (“kansrijk verdient voor kansarm”) en gebaseerd op de resultaten van in de verslagperiode uitgevoerde pilots (pilot “iedereen in beeld”).

Financiën

De financiële consequenties van de in het actieplan 2017 voorgestelde acties en maatregelen (zie paragraaf 8, pagina 31), gekoppeld aan de doelstellingen “filteren en brede beoordeling van nieuwe instroom”, “bevorderen uitstroom naar betaald werk”, “bevorderen participatie” en “voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik”, bedragen per saldo €800.000,-. De geraamde kosten van de uitvoering van het actieplan 2017 zijn voorshands ten laste gebracht van het participatiebudget 2017.

Het resultaat van het inkomensdeel in 2016 is naar verwachting positief (€1.063.000), terwijl het saldo 2017 vanwege de substantieel afgenomen rijksbijdrage naar verwachting negatief zal zijn (€-1.328.000). De resultaten van het participatiebudget 2016 en 2017 (resp. €690.000 en €658.000) zijn beiden financieel positief. Overeenkomstig de eerder gemaakte afspraken wordt voorgesteld deze saldi conform bestendige gedragslijn te verrekenen met de Reserve Sociaal Domein.

Zodra na analyse van de nog te ontvangen beschikking, meer zekerheid en duidelijkheid komt in de meerjarige financiële consequenties van het inkomensdeel FWI, zal meer inzicht in deze meerjarenraming worden gegeven. Voorshands is voor 2018 en volgende jaren een "pro memorie" raming voor het saldo inkomensdeel opgenomen.

Communicatie

In overleg met het bureau Communicatie van het cluster Rechtsbelangen en communicatie zal op passende wijze aandacht aan de externe communicatie worden geschonken.

Marketing / PR

Idem als communicatie.

Uitvoering

Sector Maatschappelijke zorg.

Het actieplan wordt vertaald in een implementatieplan t.b.v. de uitvoering op operationeel niveau.